

Š i f r a u č e n c a :

Državni izpitni center

N 1 8 1 1 0 1 3 1

9.
razred

Petek, 4. maj 2018 / 60 minut

*Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Učenec prinese modro/črno nalivno pero ali moder/črn kemični svinčnik.*

NACIONALNO PREVERJANJE ZNANJA
v 9. razredu

NAVODILA UČENCU

Natančno preberi ta navodila.

Prilepi kodo oziroma vpiši svojo šifro v okvirček desno zgoraj na tej strani.

Preden začneš reševati naloge, previdno iztrgaj prilogo z izhodiščnimi besedili. Nato natančno preberi navodilo posamezne naloge in jo reši.

Pri vsaki nalogi svoj odgovor napiši v predvideni prostor znotraj okvirja.

Piši čitljivo in s pisanimi ali z malimi tiskanimi črkami, skladno s pravopisnimi pravili.

Če se zmotiš, napačni odgovor prečrtaj in pravilnega napiši na novo.

Nečitljivi zapisi in nejasni popravki se ovrednotijo z nič točkami.

Če se ti zdi naloga pretežka, se ne zadržuj predolgo pri njej, temveč začni reševati naslednjo. K nerešeni nalogi se vrni pozneje.

Na koncu svoje odgovore ponovno preveri.

Zaupaj vase in v svoje zmožnosti. Želimo ti veliko uspeha.

Preizkus ima 20 strani.

N 1 8 1 1 0 1 3 1 0 3

PRILOGA**I. DEL**

Andrej Rozman Roza

OBUTI MAČEK
8. PRIZOR – ODLOČITEV*KRALJ bere pismo. KRALJICA veze.*

KRALJ

Grof Brdavšek prosi, da bi se s poroko pohitelo,
ker ga od maja naprej čaka zelo zahtevno delo,
zaradi katerega se bo izogibal vsaki zabavi –
zato želi, da se veseli dogodek pred tem opravi.

KRALJICA

Odlično! Tudi meni bi bilo zelo všeč,
če bi se čim prej končala ta reč.
Marjetica!

MARJETICA pride.

KRALJICA

Z očetom sva razmišljala in sva sklenila –

KRALJ

– da bi bilo najbolje, če bi bila poroka že aprila.

MARJETICA

Aja? Kakšna poroka? O čem govorita?

KRALJICA

Marjetica, prosim, jaz sem tega že sita!

MARJETICA

Ne vem, kakšna poroka in zakaj se jeziš?

KRALJ

Poroka z grofom Brdavškom, sapramačkainmiš!

MARJETICA

In kaj se nas tiče njegova poroka?

KRALJICA

Marjetica, meni že živčevje poka!

KRALJ

Počasi, razločno, natančno.

Ti se boš z grofom Brdavškom poročila aprila.

MARJETICA

Aja? In kje sta vidva ta podatek dobila?

KRALJ

Prosim, obnašaj se zrelo! Dovolj si že velika!
Z Brdavškom se boš poročila brez debate in pika!

N 1 8 1 1 0 1 3 1 0 5

MARJETICA

Kandidatom se zastavlja težka vprašanja
ali pa morajo izpolniti nalogo –
prinest ali zlato jabolko ali živo vodo.

KRALJ

No, saj ne rečem, taka darila
človeka bi razveselila.
Prav. Naj bo. Objavili bomo oglas.
O nalogah za kandidate pa bom odločal jaz.

Zase.

Oglas bomo dali samo v Kraljevodružinske novine,
ki jih ne bere nihče razen naše družine.
In poleg nas ga bo prebral
le grof Brdavšek, ki bo zmagal brez težav.

Vhodni zvonec. Vstopi MAČEK, obložen z vsem mogočim.

MAČEK

Izročča posamezne stvari.

Tu je za našo vrhovno cvetlico šopek cvetlic,
pa za našega prvega lovca šopek prepelic.
Tu so sadike in rdeče trepetlike¹.
In zdaj čakam navodila
glede tega, kdaj bi vaša gnada² izvolila
najti dragoceni čas,
da jih na lov in k sebi domov
povabi markiz Karabas.

KRALJ

Torej, zdaj imam neke druge stvari.
Konkretno – moja hči se čez en mesec moži.

MAČEK

A tako? A dajte no?

KRALJ

Tako da bi do tistega čudovitega kraja
utegnil priti šele enkrat maja.
Obiščite nas konec aprila,
se bova takrat dogovorila.

MAČEK

Tako torej. No prav.
Pa lep pozdrav.

Gre.

¹ trepetlika: vrsta listavca

² vaša gnada: vaša milost, nagovor fevdalnega gospoda

OBRNI LIST.

II. DEL

Besedilo 1

Moji starši so nemogoči!

Ne poznam pubertetnika, ki ne bi kdaj izustil tega stavka. Starši ti grejo na živce, ker te ne pustijo tako dolgo biti zunaj, kot bi si želel. Zahtevajo, da se učiš – tebi se pa ne ljubi. Ne verjamejo ti, da boš zmogel brez učenja, pa če jim še tako zatrjuješ. Očitajo ti dolge ure za računalnikom, kadar brskaš po spletnih straneh, ti pa imaš občutek, da so »fosili« in da ne razumejo, da so prijatelji trenutno najpomembnejši. Kar naprej se vtikajo vate, radi bi ti odredjali dan in noč in ne verjamejo, da zmoreš tudi sam, brez njihovega nadzora in tečnarjenja.

(Če bi poslušali tvoje starše, bi verjetno slišali nasprotno: Moj najstnik je nemogoč! Vse naredim zanj, on pa nič. Njegova soba je obupna! Šolo šprica. Ni mi povedal za tri cveke. Z zabave zmeraj pride prepozno domov. Celo dopoldne prespi, potem pa pričakuje še kosilo v postelji. Samo na internetu visi, doma pa ni nič od njega. Ne da se pogovarjati z njim, ker takoj znori.)

Najbrž je tudi tebi jasno, da je resnica nekje na pol poti. Interesi otrok in staršev so si včasih tako nasprotni le na videz. Ti, otrok (in mladostnik), se zavzemaš za čim večjo svobodo in za svoje interese, rad bi čim več samostojnosti. Želiš potešiti potrebo po prijateljih, po pogovorih, po aktivnostih, ki te veselijo, kar je vse zelo v redu in je tako rekoč tvoja razvojna naloga. Starši pa želijo, da bi ti uspelo v šoli, da se ti ne bi zgodilo kaj hudega, da bi bil varen – skratka, da bi ti bilo lepo.

In veš, kje se s starši srečaš? Vsi si želite (ti in starši, čeprav jim tega včasih ne verjameš), da bi vam bilo lepo, le da ti tega ne prepoznaš. Ne poznam staršev, ki bi želeli svojemu otroku slabo. Včasih to težko razumeš, najraje bi, da bi te pustili pri miru. Ampak starši so dolžni skrbeti zate. Že s tvojim rojstvom so prevzeli to skrb in je zdaj ne morejo spustiti iz rok.

Zato ti svetujem: postani diplomat in meje tvoje svobode se bodo razširile.

Kaj ti bo prineslo olajšanje (to velja tudi za starše):

1. Čim bolj mirno povej staršem, kaj si želiš.
2. Pogajaj se z njimi o primerni rešitvi – malo boš popustil ti, malo starši, pa boste vsi bistveno bolj zadovoljni.
3. Spoštuj dogovore (tako imaš bistveno več možnosti, da te bodo starši naslednjič pustili zunaj dlje časa).
4. Poskušaj doma prevzeti kakšno družinsko obveznost (morda odnašanje smeti, pospravljanje pomivalnega stroja, pripravljanje mize ...).

Česa ne počni (to velja tudi za starše):

5. Ne vztrajaj trmasto pri svojih zahtevah.
6. Ne povzdiguje glas in ne preklinjaj.
7. Ne loputaj z vrati.
8. Ne misli, da so ti starši dolžni streči.

Prav nič te ne stane, če poskusiš tako ravnati. Prepričana sem, da boš imel več svobode in manj omejitev. Ali ni to tisto, kar si želiš?

I. DEL

Naloge iz I. dela se navezujejo na besedilo Andreja Rozmana Roze *Obuti maček*. Pozorno preberi izhodiščno besedilo in reši naloge.

1. O čem predvsem govori dramsko besedilo? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.
- A O medgeneracijskem sporu.
 - B O prevari z oglasom.
 - C O načrtovanju poroke.
 - Č O mladenkini skriti ljubezni.

(1 točka)

2. S čim v Brdavškovem pismu se strinjata kralj in kraljica?

(1 točka)

3. Kaj zaplete dogajanje?

(1 točka)

4. Za kralja lahko trdimo, da je trmast in popustljiv hkrati. V čem se to kaže? Vsako lastnost utemelji s primerom iz izhodiščnega besedila.

(2 točki)

8. Kakšen je Marjetičin odnos do Brdavška in Matica? Pojasni.

(1 točka)

9. Za izhodiščno besedilo je značilna komična perspektiva. Utemelji.
V odgovoru povzemi, kako se to kaže skozi govorjenje dramskih oseb.

(1 točka)

10. Preberi del izhodiščnega besedila.

MARJETICA
*Kandidatom se zastavlja težka vprašanja
ali pa morajo izpolniti nalogo –
prinest ali zlato jabolko ali živo vodo.*

10. a) Kako imenujemo pesniško sredstvo, ki je predstavljeno s podčrtanima besednima zvezama?

- A Primera.
- B Poosebitev.
- C Okrasni pridevek.

(1 točka)

10. b) Katero vlogo ima v besedilu?

(1 točka)

N 1 8 1 1 0 1 3 1 1 3

12. a) Kateremu obdobju pripada Andrej Rozman Roza (rojen 1955)?

(1 točka)

12. b) Navedi enega njegovega sodobnika ali sodobnico.

(1 točka)

13. Kateri podatki manjkajo v preglednici? Napiši jih na ustrezna mesta.

Zvrst/vrsta	Naslov književnega dela	Avtor/avtorica (ime in priimek)	Književno obdobje
			razsvetljenje
	Bobi		

(2 točki)

N 1 8 1 1 0 1 3 1 1 5

4. Kdo je glede na besedilo 1 odgovoren za rešitev težav?

(1 točka)

5. Zakaj se starši danes bolj bojijo za svoje odraščajoče otroke, kot so se nekoč? Upoštevaj besedilo 2. Odgovor napiši v povedi.

(2 točki)

6. Katero pravilo iz besedila 1 naj bi mladostnik upošteval, če bi od staršev slišal navedene očitke? Na črtico napiši številko ustreznega pravila.

Celo dopoldne prespiš, potem pa pričakuješ še kosilo v postelji. _____

Samo na internetu visiš, doma pa ni nič od tebe. _____

Z zabave zmeraj prideš prepozno domov. _____

(2 točki)

7. V katerem primeru lahko pokličeš številko TOM?

(1 točka)

8. Napiši tri prednosti TOM-a.

(1 točka)

9. Katera poimenovanja so v besedilu 1 uporabljena za mlade? Napiši tri.

(1 točka)

10. a) Kaj v besedilu 2 pomenita navedeni besedi? Na črtici napiši ustrezni številki.

avtoriteta _____

1. znanje
2. vpliv
3. avtor

komunikacija _____

1. povezava
2. zgovornost
3. sporazumevanje

(1 točka)

10. b) Ali sta besedi *avtoriteta* in *komunikacija* domači besedi? Pojasni.

(1 točka)

11. Preberi poved.

Postani diplomata in meje tvoje svobode se bodo razširile.

Razloži s svojimi besedami, kaj v povedi pomeni podčrtana beseda.

(1 točka)

12. V povedih sta podčrtani slogovno zaznamovani besedi. Spremeni ju v slogovno nezaznamovani. Napiši novi povedi.

Samo na internetu visi.

Šolo šprica.

(2 točki)

13. Besede v oklepajih postavi v pravilne oblike.

Od _____ (starši) pogosto slišimo, da so najstniki nemogoči.

A dejstvo je, da se z _____ (otroci) pogosto premalo pogovarjajo.

Posledica je, da mladostniki svoje težave raje zaupajo _____

(prijatelji).

(2 točki)

14. Preberi povedi.

*Navadno starši to počnejo zato, ker nas imajo radi, jih skrbi in nas hočejo zavarovati.
Ponavadi se nam zdi, da pretiravajo v svoji skrbi in želji, da bi nas zavarovali.*

Ali sta obe podčrtani besedi glagola?

DA NE

Pojasni.

(1 točka)

15. Preberi poved.

Ne da se pogovarjati z njim, ker takoj znori.

Poved pretvori v poved z veznikom *zato*.

(2 točki)

N 1 8 1 1 0 1 3 1 1 9

19/20

19. Preberi poved.

Strokovnjak reče mladostniku: »Postani diplomat!«

Premi govor pretvori v odvisnega.

(2 točki)

20. Izhodiščna besedila so namenjena mlademu bralcu. Navedi eno jezikovno značilnost iz besedila 1, ki kaže na to.

(1 točka)

OBRNI LIST.

